

Tilinpäätöstiedote 2019

Raisio Oyj

Raisio Oyj:n tilinpäätöstiedote 12.2.2020 klo 8.30

Raisio vakautti ydintoimintonsa ja kasvoi kannattavasti

TALOUDELLINEN KEHITYS LYHYESTI

Tammi-joulukuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 236,3 (228,2) miljoonaa euroa, kasvua +3,5 prosenttia. Liiketulos oli 27,3 (16,6) miljoonaa euroa, mikä on 11,5 (7,3) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 27,3 (25,6) miljoonaa euroa, mikä on 11,5 (11,2) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 137,5 (137,7) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 18,2 (17,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (12,4) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 18,2 (16,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (11,7) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 124,6 (116,6) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 12,5 (12,9) miljoonaa euroa, mikä on 10,0 (11,0) % liikevaihdosta.
- Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 23,3 (11,5) miljoonaa euroa.
- Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) oli 13,9 (8,1) prosenttia.
- Hallituksen osinkoesitys yhtiökokoukselle on 0,13 euroa osakkeelta.

Loka-joulukuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 54,5 (55,6) miljoonaa euroa, laskua -2,0 prosenttia. Liiketulos oli 4,3 (-2,1) miljoonaa euroa, mikä on 7,9 (-3,8) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 4,3 (5,0) miljoonaa euroa, mikä on 7,9 (9,0) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 35,0 (35,4) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 4,1 (4,7) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 (13,2) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 4,1 (3,5) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 (9,9) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 25,7 (27,0) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 1,8 (2,8) miljoonaa euroa, mikä on 7,1 (10,2) % liikevaihdosta.

KONSERNIN KESKEISET TUNNUSLUVUT

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Liikevaihto	M€	54,5	55,6	236,3	228,2
Liikevaihdon muutos	%	-2,0	3,7	3,5	-2,7
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	4,3	5,0	27,3	25,6
Vertailukelpoinen liiketulos liikevaihdosta	%	7,9	9,0	11,5	11,2
Liiketulos	M€	4,3	-2,1	27,3	16,6
Liiketulos liikevaihdosta	%	7,9	-3,8	11,5	7,3
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	5,9	6,4	33,6	31,3
Käyttökate	M€	5,9	8,1	33,6	31,0
Vertailukelpoinen tulos/osake	€	0,03	0,02	0,16	0,12
Tulos/osake	€	0,03	-0,01	0,16	0,08

TOIMITUSJOHTAJA PEKKA KUUSNIEMI:

Raision vuoden viimeistä vuosineljänneistä painoi brittimarkkinoiden koko vuoden jatkuneen epävarmuuden eskaloituminen aina parlamentin äänestystuloksen varmistumiseen saakka. Joulukuun loppupuolella Ison-Britannian kuluttajaluottamuksessa nähtiin positiivinen käänne, joka näkyi myös Benecol-tuotteiden kysynnässä. Lisäksi olemme tarkoituksellisesti vähentäneet viljan välityskauppaa, joka ei alhaisen kannattavuutensa vuoksi kuulu ydintoimintoihimme. Vertailukauteen nähden tämän linjauksen vaikutus oli liikevaihtoa laskeva.

Vuosi 2019 oli Raision uuden, fokusoidun suunnan ensimmäinen vuosi terveellisiin, kasvipohjaisiin elintarvikkeisiin ja ainesosiin keskittyvänä yhtiönä. Pitkäjänteisen toiminnan kehittämisen kannalta saavutimme hyvää edistystä usealla eri alueella. Arvopohjaisen toiminnan vahvistuminen, vastuullisuusohjelman hyvä edistyminen ja työturvallisuuden huomattava parantuminen tuotantolaitoksillamme ovat lupaavia askeleita. Yhdessä henkilöstön päättäväisen strategian toteuttamisen kanssa nämä tukevat työmme tuloksia pitkällä tähtäimellä.

Tilikauden liikevaihto kohosi 3,5% ollen 236,3 miljoonaa (228,2) ja samanaikaisesti suhteellinen kannattavuus nousi 11,5%:iin (11,2%). Huolimatta raaka-ainekustannusten huomattavasta noususta vuoden alkupuolella pystyimme säilyttämään kannattavuuden ja investoimaan edelleen avainbrändiemme tunnettuuteen. Tuotekehityksessä onnistuminen on edellytys tulevaisuuden kasvulle ja siksi olemme määrätietoisesti lisänneet panostuksia, etenkin rekrytoimalla henkilöitä joilla on vahva tuntemus kasvipohjaisten raaka-aineiden ominaisuuksista ja mahdollisuuksista.

Määrätietoinen strategian toteuttaminen näkyy myös toteutetuissa investointipäätöksissä. Tilikauden aikana investoimme 19,5 miljoonaa euroa (3,6) kasvipohjaisen tuotteistomme kilpailukyvyyn kehittämiseen. Raision hiilineutraalille tehdasalueelle nousevan, kasvipohjaisia tuotteita valmistavan tehtaan rakentaminen etenee aikataulussa ja Nokian myllylle tehty modernisointi saatiin päätökseen joulukuun aikana. Liiketoiminnan rahavirta koheni edellisestä tilikaudesta huomattavasti ollen 23,3 miljoonaa euroa (11,5). Voimakkaasti kasvaneiden investointien jälkeenkkin rahavirta oli 5,6 miljoonaa euroa.

Iso-Britannian epäselvä poliittinen tilanne varjosti Terveelliset elintarvikkeet –segmenttiä koko vuoden. Kokonaisuutena segmentin kannattavuus kuitenkin parani mutta hinnankorotusten vaikutus volyyymiin näkyi negatiivisena, varsinkin kaikkein kilpailluimmissa tuotekategorioissa. Uusi Terveelliset ainesosat –segmentti sai erittäin lupaavan alun ja vastasi konsernin liikevaihdon kasvusta. Sekä Raisioaquan kalanrehuliiketoiminta että lisäarvoviljatuotteet paransivat suoritustaan edellisestä tilikaudesta lupaavalla tavalla. Uudet markkina-avaukset tukivat kasvua ja samalla vähentävät maantieteellistä riskiä.

Olen henkilökohtaisesti iloinen erityisesti henkilöstön hyvästä panoksesta strategian toteuttamisessa ja vakuuttunut siitä, että tehdyt päätökset vievät Raisiota oikeaan suuntaan. Meillä on megatrendit tukenamme ja pitkäjänteisellä työllä tulemme ottamaan hyvän aseman myös kansainvälisessä, kasvipohjaisten tuotteiden markkinassa.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

VUOSI 2019

Raision vuoden 2019 alussa uudistamat raportoitavat segmentit ovat Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot. Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin. Raportoitavat luvut ovat jatkuvista toiminnoista ja keskenään vertailukelpoisia. Sulkeissa olevat luvut viittaavat vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin ellei toisin mainittu. IFRS 16 -standardin käyttönotolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin liiketulokseen.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin päämarkkina-alueenaan Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostaa raportoitavan segmentin, johon on yhdistetty Pohjois-Eurooppa, Itä- ja Keski-Eurooppa sekä Länsi-Eurooppa (aiemmin Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Muu maailma). Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosien myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös Operaatiot, johon kuuluvat tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä.

TALOUDELLINEN KEHITYS

LIKEVAIHTO

Tammi-joulukuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 236,3 (228,2) miljoonaa euroa. Merkittävimmin liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen ennätysellinen vuosimyynti, kun taas viljakaupan merkittävästi pienentynyt volyyymi laski konsernin liikevaihtoa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 137,5 (137,7) miljoonaa euroa ja Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 124,6 (116,6) miljoonaa euroa. Vuoden 2018 syksyn kohonneista raaka-ainehinnoista johtuneiden elintarvikkeiden tuotehintojen korotusten vaikutukset näkyivät kokonaisuudessaan vasta kolmannella vuosineljänneksellä. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 63,1 (62,3) prosenttia.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihdon kehitys vaihteli eri markkina-alueilla tilikauden kuluessa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailuissa tuoteryhmissä myynnin volyyymi laski vuoden alkupuolella hinnankorotusten seurauksena. Kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista ja viimeisellä neljänneksellä usealla markkinalla jo kasvua, Länsi-Euroopassa myynnin supistuminen hidastui vuoden loppua kohti tultaessa.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,5 (-0,6) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Suomen ulkopuolisen liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta oli 149,0 (142,1) miljoonaa euroa, mikä on 63,1 (62,3) prosenttia liikevaihdosta. Suomen liiketoimintojen osuus Raisio-konsernin liikevaihdosta oli noin 37 prosenttia, Ison-Britannian yli 23 prosenttia, muun Euroopan vajaa 38 prosenttia ja muun maailman noin 2 prosenttia.

Loka-joulukuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 54,5 (55,6) miljoonaa euroa. Liikevaihdon lasku suhteessa vertailukauteen aiheutui ensisijaisesti viljakaupan edelleen pienentyneestä volyymista ja toisaalta Benecol-partnerimyynnin jaksottumisesta vertailukaudella. Isossa-Britanniassa brexit-äänestyksen jälkeen kuluttajasentimentti näytti kohenemisen merkkejä, joka näkyi joulukuussa myös piristyneenä kysyntänä Raision tuotekategorioissa.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,4 (0,0) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

TULOS

Tammi-joulukuu

Raisio-konsernin liiketulos oli 27,3 (16,6 ja vertailukelpoinen liiketulos 25,6) miljoonaa euroa, mikä on 11,5 (7,3 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,2) prosenttia liikevaihdosta. Raision ensimmäisen vuosipuoliskon aikana toteuttamat elintarvikkeiden hinnankorotukset johtivat erityisen kilpailtujen tuoteryhmien myyntivolyymin pienenemiseen konsernin keskeisillä markkina-alueilla, mutta toisella vuosipuoliskolla nähtiin tasaantumisvaiheen jälkeen kasvua useimmilla markkinoilla. Isossa-Britanniassa kuluttajatuotteiden kysyntä jatkoi läpi vuoden pientä laskua brexit-epävarmuuden kestäessä. Tämä näkyi konkreettisimmin syyskuusta alkaen.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin vertailukelpoinen liiketulos oli 18,2 (17,1 ja vertailukelpoinen liiketulos 16,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (12,4 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,7) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä ja normalisoituminen jatkui myös kolmannella ja neljännellä neljänneksellä.

Terveelliset ainesosat -segmentin liiketulos oli 12,5 (12,9) miljoonaa euroa, mikä on 10,0 (11,0) % liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liiketuloksen paranemisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin volyymien pieneneminen jatkui, millä oli heikentävä vaikutus kannattavuuteen. Viljakaupan laskeneet volyymit näkyivät liiketuloksessa vain marginaalisesti.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liiketulokseen oli 0,1 (0,0) miljoonaa euroa.

Poistot ja arvonalentumiset olivat 6,4 (14,4) miljoonaa euroa. Konsernin nettorahoituserät olivat 1,2 (-0,8) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 28,5 (15,7 ja vertailukelpoisin luvuin 24,8) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 25,5 (12,1 ja vertailukelpoisin luvuin 19,3) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,16 (0,08 ja vertailukelpoisin luvuin 0,12) euroa.

Loka-joulukuu

Raisio-konsernin liiketulos oli 4,3 (-2,1 ja vertailukelpoinen liiketulos 5,0) miljoonaa euroa, mikä on 7,9 (-3,8 ja vertailukelpoinen liiketulos 9,0) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukauteen nähden liiketulosta laskivat henkilöstön palkitsemisen johdosta kasvaneet henkilöstökulut. Raision tutkimukseen ja tuotekehitykseen liittyvät menot kasvoivat myös vertailukauteen nähden. Kasvaneilla panostuksilla haetaan lisää osaamista ja resursseja kauran tieteelliseen tutkimukseen ja tuotekehitykselliseen edistämiseen.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liiketulokseen oli 0,1 (0,1) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liike-tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Poistot ja arvonalentumiset olivat 1,6 (10,1) miljoonaa euroa. Konsernin nettorahoituserät olivat -0,2 (-0,7) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 4,1 (-2,8 ja vertailukelpoinen tulos ennen veroja 4,3) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 4,0 (-2,3 ja vertailukelpoinen tulos verojen jälkeen 3,4) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,03 (-0,01 ja vertailukelpoinen osakekohtainen tulos 0,02) euroa.

Vertailukelpoiseen liiketulokseen vaikuttavat erät

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Vertailukelpoinen liike-tulos		4,3	5,0	27,3	25,6
+ Myyntivoitot	M€	-	1,2	-	1,2
- Arvonalentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	M€	-	-8,7	-	-8,7
+/- Rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	M€	-	0,5	-	-1,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	-7,1	-	-9,0
Liike-tulos	M€	4,3	-2,1	27,3	16,6

Vertailukelpoiseen käyttökateeseen vaikuttavat erät, täsmäytys liiketulokseen

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	5,9	6,4	33,6	31,3
+/- Poistot ja arvonalentumiset	M€	-	8,7	-	8,7
+/- Liiketulokseen vaikuttavat erät	M€	-	-7,1	-	-9,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	1,6	-	-0,3
Käyttökate	M€	5,9	8,1	33,6	31,0
+/- Arvonalentumiset	M€	0,0	-8,7	0,0	-8,8
+/- Poistot	M€	-1,6	-1,4	-6,4	-5,6
Liike-tulos	M€	4,3	-2,1	27,3	16,6

TASE, RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Raisio-konsernin taseen loppusumma oli joulukuun lopussa 308,5 (324,4) miljoonaa euroa. Oma pääoma oli 271,3 (264,8) miljoonaa euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,72 (1,68) euroa. Erittely oman pääoman muutoksista on jäljempänä katsauksen taulukko-osassa.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 23,3 (11,5) miljoonaa euroa. Vertailukauden rahavirtaa heikensi varastoihin sitoutunut käyttöpääoma ja kalanrehujen vientikielto Venäjälle loppuvuonna 2018.

Käyttöpääoma oli joulukuun lopussa 37,0 (32,2) miljoonaa euroa.

Konsernin korolliset rahoitusvelat joulukuun lopussa olivat 1,1 (23,0) miljoonaa euroa. Korollinen nettorahoitusvelka oli -98,6 (-119,2) miljoonaa euroa.

Raisiolla oli joulukuun lopussa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä raha- ja pankkisaamisia 99,8 (142,1) miljoonaa euroa. Yhtiön vahva kassa mahdollisti sitovan, mutta nostamattoman 50 miljoonan euron luottolimiittisopimuksen purkamisen tammikuussa 2019.

Kassavarat ovat hajautettuina pankkitalletuksiin pohjoismaisissa pankeissa. Kassavaroja on myös sijoitettuina matalariskisiin, likvideihin sijoituskohteisiin.

Konsernin omavaraisuusaste joulukuun lopussa oli 87,9 (81,7) prosenttia ja nettovelkaantumisaste oli -36,4 (-45,0) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) oli 13,9 (8,1) prosenttia. Raisio-konserni on päättänyt esittää 1.1.2019 alkaen tuottavuustunnuslukunaan sijoitetun pääoman tuoton (ROIC).

Raisio Oyj jakoi vuonna 2019 osinkona 25,0 (26,6) miljoonaa euroa vuodelta 2018. Vuoden 2018 osinko koostui 0,12 euron osakekohtaisesta osingosta, jonka lisäksi jaettiin 0,04 euron osakekohtainen lisäosinko. Kokonaisosinko oli siis 0,16 euroa per osake vuodelta 2018.

Taseen ja rahoituksen keskeiset tunnusluvut

		31.12.2019	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	M€	23,3	11,5
Omavaraisuusaste	%	87,9	81,7
Nettovelkaantumisaste	%	-36,4	-45,0
Korollinen nettoraahoitusvelka	M€	-98,6	-119,2
Oma pääoma/osake	€	1,72	1,68
Investoinnit	M€	19,5	5,6
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC)	%	13,9	8,1

INVESTOINNIT

Raision investoinnit loka-joulukuussa olivat 8,7 (1,9) miljoonaa euroa, mikä on 15,9 (3,4) prosenttia liikevaihdosta.

Tammi-joulukuussa investoinnit olivat 19,5 (5,6) miljoonaa euroa, mikä on 8,3 (2,4) prosenttia liikevaihdosta. Raportointikauden merkittävin valmistunut investointi oli tuotannon modernisointi ja kapasiteetin kasvattaminen Nokian kauramylyssä. Investointi mahdollistaa gluteenittomien kauratuotteiden tuotannon. Lisäksi kauramylyllä voidaan valmistaa kaurakuitutuotteita, joissa on erityisen runsaasti beetaglukaania. Beetaglukaani on kauran kuitu, joka alentaa kolesterolia ja tasaa veren sokeritason vaihtelua. Vuonna 2018 aloitetun Nokian myllyn kehityshankkeen kokonaisinvestointi on ollut 8,1 miljoonaa euroa. Raision tehdasalueelle investoitavan uuden modernin tuotantolaitoksen investoinnit alkoivat kolmannella neljänneksellä ja vuoden 2019 aikana investoinnit olivat yhteensä 9,4 miljoonaa euroa. Näillä investoinneilla varaudutaan kasvipohjaisten tuotteiden jatkuvaan kysynnän kasvuun erityisesti Euroopassa.

Raisio investoi noin 45 miljoonaa euroa terveellisten elintarvikkeiden kasvuun

Raisio julkisti 11.6.2019 investoivansa noin 45 miljoonaa euroa kasvipohjaisia lisäarvotuotteita kehittävään ja valmistavaan tuotantolaitokseen. Hanke rahoitetaan pääosin yhtiön vahvalla kassalla ja kassavirralla. Investointi vahvistaa Raision asemaa kasvipohjaisen ruoan erityisosajana ja tukee strategian mukaista kasvua.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Raision tutkimuksen ja kehityksen kulut olivat tammi-joulukuussa 4,2 (2,9) miljoonaa euroa, mikä on 1,8 (1,3) prosenttia liikevaihdosta.

Tutkimuksen ja kehityksen kulut loka-joulukuussa olivat 1,2 (0,9) miljoonaa euroa, mikä on 2,3 (1,6) prosenttia liikevaihdosta.

Raision Terveelliset elintarvikkeet -segmentin tuotekehitystä ohjaavat yhtiön tarkoituksessaan ruoalle määrittelemät periaatteet: hyvä maku, terveellisyys, sydänterveys, kokonaisvaltainen hyvinvointi ja kestävä kehitys. Raisioaqua puolestaan keskittyy tuotteisiin ja palveluihin, jotka varmistavat kalojen hyvinvoinnin ja tuotannon tehokkuuden sekä edistävät vastuullista kalankasvatusta vesistöjen kuormitusta vähentävillä menetelmillä. Raision strategisten tavoitteiden mukaisesti tutkimus- ja tuotekehityspanostuksissa keskitytään valituissa kuluttajabrändeissä entistä parempien kyvykkyyksien saavuttamiseen, erityisesti kauran ja Benecolin jatkuvan tuote- ja sovelluskehityksen osalta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Raision toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2019 aikana. Globaalit megatrendit tukevat Raision kasvustrategiaa sekä keskittymistä vastuullisesti tuotettuun ja terveelliseen ruokaan.

Globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, maapallon rajalliset resurssit, väestörakenteen muutos, teknologiset läpimurrot ja tiedonkulun nopeutuminen vaikuttavat kuluttajien arkeen ja ostopäätöksiin. Muutokset näkyvät entistä voimakkaammin kuluttajien vastuullisina valintoina, läpi elämän jatkuvana terveyteen panostamisena sekä helppokäyttöisten, kiireiseen arkeen sopivien tuotteiden kysynnän kasvuna.

Valitessaan vastuullisesti tuotettua ruokaa kuluttajien huomio kiinnittyy yhä selvemmin tuotteen koko elinkaareen, johon kuuluvat käytetyt raaka-aineet, tuotanto, jakelu, tuotteen käyttötavat, pakkaus ja sen kierrätettävyys sekä ruokahävikki. Kuluttajat ovat myös entistä kiinnostuneempia omasta terveydestään ja kokevat ruuan olennaisena keinona pysyä terveisinä mahdollisimman pitkään. Kuluttajat kaipaavat terveellisiä ja hyvän makuisia tuotteita, jotka helpottavat heidän arkeaan ja auttavat heitä pysymään kiireisen elämänrytmin vauhdissa ilman kompromisseja.

Kasvatetun kalan kulutuksen ennustetaan jatkuvan vahvana. EU:n tavoite on lisätä kasvatetun kalan tuotantoa viidellä prosentilla vuosittain. Suomessa tavoitteena on lähes kaksinkertaistaa vesiviljelytuotanto lähivuosina. Myös Venäjällä tavoitteena on merkittävä vesiviljelytuotannon kasvu. Tällä hetkellä vain noin 20 prosenttia Suomessa käytettävästä kalasta on kotimaista kasvatettua kalaa.

Nokian kauramyllyn modernisaatioon ja kapasiteetin kasvattamiseen vuosina 2018-2019 toteutetut investoinnit mahdollistavat B2B-myyntien kasvun niin koti- kuin vientimarkkinoillakin. Erityisesti gluteenittoman kauran kysyntä kasvaa ja Raision toteuttamat investoinnit tuovat mahdollisuuksia vastata tähän kysyntään. Viljahankinnan osalta Raisio varmistaa ensisijaisesti oman tuotantonsa raaka-aineen saatavuuden ja riittävyyden, viljan välityskauppa ulkoisille asiakkaille ei kuulu yhtiön painopistealueisiin.

STRATEGISET KULUTTAJABRÄNDIT

Benecol

Benecol on Raision kansainvälinen brändi ja kolesterolia alentavan ruuan alkuperäinen asiantuntija. Vuonna 2019 jatkettiin uutuuksien ja tuoteuudistusten kehittämistä. Niiden avulla saatiin Benecol-tuotteille uusia kuluttajia ja autettiin heitä alentamaan kolesterolitasojaan. Benecol-jogurtit uudistettiin ja nyt yksi purkki päivässä riittää alentamaan kolesterolia. Yhä nuoremmat kuluttajaryhmät ovat kiinnostuneet kolesterolin alentamisesta Benecol-tuotteilla ja lisänneet tuotteiden kokeilua. Raisio jatkoi panostamista markkinointiin terveydenhuollon ammattilaisille. Sen tavoitteena on kannustaa heitä suosittamaan asiakkailleen tutkitusti turvallisia ja tehokkaita Benecol-tuotteita osana terveellistä ruokavaliota. Raisio kehittää jatkossakin kolesterolia alentavien tuotteiden kategorioita uutuuksilla ja markkinointiviestinnällä.

Elovena

Elovena on Suomen arvostetuin ja tunnetuin kaurabrändi, joka tarjoaa luonnollisesti terveellisiä tuotteita suomalaisesta kaurasta. Elovenan medianäkyvyyttä on kasvatettu määrätietoisesti, minkä ansiosta brändi ja Saa syödä -kuluttajamarkkinointi ovat tuttuja yhä useammille kuluttajille. Elovena-uutuustuotteet vastaavat hyvin kuluttajien tarpeisiin. Vuonna 2019 Raisio kehitti Elovena-välipalakeksien kategoriaan ja toi markkinoille uudet ilman vehnää leivotut Elovena-välipalakeksit, joiden viljaraaka-aine on sataprosenttista kauraa. Uutuusien ansiosta välipalakeksien myynnin kasvu jatkui vahvana. Raisio on vienyt kauratuotteita ulkomaille jo yli parinkymmenen vuoden ajan Nordic- ja Provena-brändeillä, mutta nyt Elovena on valittu strategian mukaisesti kasvavan kansainvälisen kauraliiketoiminnan kärkibrändiksi. Provena-tuotteet muuttuvat Elovena Gluten free -tuotteiksi vuoden 2020 aikana.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

TERVEELLISET ELINTARVIKKEET -SEGMENTTI

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin kuuluvat Raision kuluttajatuoteliiketoiminnat Länsi-, Itä- ja Keski- sekä Pohjois-Euroopan markkinoilla.

Taloudellinen kehitys tammi-joulukuu

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 137,5 (137,7) miljoonaa euroa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailluissa tuoteryhmissä myynnin volyyymi laski hinnankorotusten seurauksena. Kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista ja viimeisellä neljänneksellä usealla markkinalla jo kasvua, Länsi-Euroopassa supistuminen jatkui.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihdosta yli 36 prosenttia kertyi Pohjois-Euroopasta, missä Raision brändejä ovat mm. Elovena, Benecol, Sunnuntai, Nalle ja Torino. Yli 46 prosenttia liikevaihdosta kertyi Benecol-tuotteiden myynnistä Länsi-Euroopan markkinoilla. Yli 17 prosenttia liikevaihdosta tuli Itä- ja Keski-Euroopasta, joissa Raision brändejä ovat mm. Benecol ja Nordic.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liiketulos oli 18,2 (17,1 ja vertailukelpoinen liiketulos 16,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (12,4 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,7) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä ja normalisoituminen jatkui myös kolmannella ja neljännellä neljänneksellä.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihtoon oli 0,5 (-0,6) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,1 (0,0) miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys loka-joulukuu

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 35,0 (35,4) miljoonaa euroa. Benecol-tuotteiden hyvä myynnin kasvu Suomessa jatkui. Itä- ja Keski-Euroopassa myynti kasvoi, mutta Länsi-Euroopassa Benecol-tuotteiden kokonaisymyynti laski.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liiketulos oli 4,1 (4,7 ja vertailukelpoinen liiketulos 3,5) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 (13,2 ja vertailukelpoinen liiketulos 9,9) prosenttia liikevaihdosta. Katsauskaudella myynnin kannattavuus parani vertailukauteen nähden. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytetyt

panostukset olivat vertailukautta korkeammat. Markkinoinnin kulut olivat vertailukautta matalammat, mutta edellistä neljännestä korkeammat.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihtoon oli 0,4 (0,0) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,1 (0,1) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin keskeiset tunnusluvut

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Liikevaihto	M€	35,0	35,4	137,5	137,7
Länsi-Eurooppa	M€	15,9	17,0	63,8	66,4
Pohjois-Eurooppa	M€	12,6	12,7	50,4	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa	M€	6,5	5,7	23,4	21,8
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	4,1	3,5	18,2	16,1
Vertailukelpoinen liiketulos	%	11,6	9,9	13,2	11,7
Liiketulos	M€	4,1	4,7	18,2	17,1
Liiketulos	%	11,6	13,2	13,2	12,4
Nettovarallisuus	M€	87,6	83,1	87,6	83,1

Vertailukelpoiseen liiketulokseen vaikuttavat erät

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	4,1	3,5	18,2	16,1
+ myyntivoitot	M€	-	1,2	-	1,2
+/- muut erät	M€	-	-	-	-0,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	1,2	-	1,0
Liiketulos	M€	4,1	4,7	18,2	17,1

Liiketoimintakatsaukset tammi-joulukuu

Länsi-Eurooppa (markkina-alueet Iso-Britannia, Irlanti ja Belgia)

Ison-Britannian Benecol-liiketoiminnan liikevaihto jäi vertailukaudesta. Liiketulosta paransi kohentunut marginaali ja markkinoinnin vertailukautta matalammat panostukset johtuen merkittävämpien markkinointikampanjoiden siirtämisestä eteenpäin brexit-epävarmuuden varjostaessa kuluttajien arkea. Ison-Britannian markkinoille tuotiin uusia tuotekategorioita tai –variantteja vertailukautta vähemmän.

Isossa-Britanniassa Benecol-tehojuomien, jogurttien ja levitteiden myynti jäi neljännellä neljänneksellä selvästi vertailukautta pienemmäksi hintakilpailun ja yleisen taloudellisen epävarmuuden vuoksi.

Irlannin liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Liiketulos heikkeni pääasiassa myynnin ja markkinoinnin uudelleenorganisoinnista johtuen. Raision tavoitteena on kääntää Irlannin viime vuosina laskenut myynti kasvuun sen myötä, että jakelu otettiin omiin käsiin. Belgian liikevaihto laski vertailukauteen nähden ja liiketulos heikkeni hieman.

Pohjois-Eurooppa (markkina-alueet Suomi, Skandinavia ja Baltian maat)

Liikevaihdon positiivisina ajureina olivat varsinkin uusien Benecol-tuotteiden vahvana jatkunut myynnin kasvu Suomessa, sekä alkuvuonna läpiviedyt hinnankorotukset. Liiketulos parani selvästi. Liiketulosta paransivat erityisesti Benecol-tuotteiden myynnin kasvu kaikissa päätuotekategorioissa, sekä vertailukautta matalammat myyntiin ja markkinointiin liittyvät kulut.

Benecol-tuotteiden myynti kasvoi Suomessa 12 prosenttia verrattuna vertailukauteen. Edellisenä kesänä lanseerattujen kreikkalaistyyppisten Benecol-jogurttien myynti kehittyi edelleen varsin hyvin. Myös Benecol-levitteiden ja -tehojuomien myynti kasvoi ja uudet monipakkaukset jogurttituotteissa saivat kuluttajien suosion. Raisio jatkoi pitkäjänteistä yhteistyötä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan näkyy kuluttajien kasvavana kiinnostuksena kolesterolin helppoon ja turvalliseen alentamiseen.

Elovena-tuotteiden myynti kasvoi vertailukaudesta noin 4 prosenttia. Parhaiten menestyviä kategorioita olivat välipalakeksit ja hiutaleet. Suomen markkinoilla kasvipohjaisten proteiinituotteiden valikoima on laajentunut. Perinteisiä proteiinilähteitä korvaavien tuotteiden markkina kokonaisuutena vaikuttaa edelleen kasvavan, Elovena Kaurajauhis on mukana tässä kategoriassa.

Sunnuntai- ja Provena-tuotteiden myynti laski. Erityisesti jauhoissa vähittäiskauppa jatkoi vahvaa panostusta omiin tuotemerkeihin. Torino-lisäarvopastojen myynnin kasvu jatkui edelleen.

Itä- ja Keski-Eurooppa (markkina-alueet Venäjä, Puola, Ukraina, Espanja ja Hong Kong)

Itä- ja Keski-Euroopan toimintojen liikevaihto kasvoi vertailukaudesta. Katsauskauden keskeiset tavoitteet olivat kannattavuuden turvaaminen Venäjällä ja Ukrainassa sekä Puolan tappiollisen liiketoiminnan käänteen toteuttaminen. Kaikilla näillä markkinoilla kehitys oli tavoitteiden mukaista.

Venäjällä liikevaihto kasvoi, liiketulos parani. Suurin osa Venäjän myynnistä tulee premium-hinnoitelluista Nordic-tuotteista. Raisio on toteuttanut vuoden 2018 viljojen hintojen rajua nousua vastaavia hinnankorotuksia Venäjällä, mikä on näkynyt kuluvana vuonna myyntivolyymien laskuna, mutta kasvavana liikevaihtona. Neljännellä neljänneksellä myös volyymit olivat kasvussa. Venäjällä kuluttajien ostovoima on heikentynyt edelleen, mikä on näkynyt maltillisena siirtymänä edullisempiin tuotevariantteihin, mutta viimeisellä neljänneksellä volyymien lasku päättyi.

Ukrainassa sekä liikevaihto että kannattavuus paranivat merkittävästi vertailukaudesta. Ukrainan talous ja vähittäiskauppa kehittyivät edelleen positiivisesti. Ukrainan markkinoilla myytävät Nordic- ja Provena-tuotteet nostivat myyntivolyymiaan.

Puolan liikevaihto laski vertailukaudesta, kannattavuus parani merkittävästi. Puolassa on toteutettu menestyksekkäästi vuonna 2018 aloitettu kulurakenteen sopeuttaminen ja hintojen korotukset. Tämä tukee keskittymistä ydinliiketoimintaan eli Benecol-kuluttajatuotteisiin, fokusoidulla tuotetarjoomalla. Raisio jatkaa kasvuun tähtääviä toimenpiteitä Puolan liiketoiminnan käännyttyä kannattavamaksi.

Vuoden 2018 lopussa Raision lisenssisopimus espanjalaisen partnerin kanssa päättyi, mistä johtuen tämän sopimuksen puitteissa Benecol-tuotteita ei ole myyty Espanjassa vuoden 2019 alun jälkeen. Raisio on linjannut strategiassaan ottavansa haltuunsa Benecol-tuotteiden markkinoita Euroopassa, mikäli tilanne lisenssipartnerin suhteen muuttuu ja markkina on Raisiolle merkittävä. Aiemmin kommunikoidun Dr. Schär -yhteistyön ensimmäisenä konkreettisena vaiheena Benecol-välipalapatukat saatiin Espanjassa kaupan hyllyille kolmannen neljänneksen aikana. Myynti käynnistyi tällä uudelleen avautuvalla markkinalla hyvin maltillisesti ja suunnitelmien mukaisesti.

TERVEELLISET AINESOSAT -SEGMENTTI

Terveelliset ainesosat -segmentin tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset ainesosat -segmenttiin kuuluvat kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynti, viljakauppa sekä vilja-pohjaisten tuotteiden myynti teollisuudelle ja suurkeittiöille.

Taloudellinen kehitys tammi-joulukuu

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 124,6 (116,6) miljoonaa. Kalanrehujen erityisen vahva myynnin kasvu toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä kasvatti liikevaihtoa. Uudet markkina-alueavaukset Ruotsiin ja Puolaan kasvattivat volyymia, pidentäen lisäksi kalanrehujen kautta pidemmälle loppuvuoteen. Kauratuotteiden hyvä myynnin kasvu leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille jatkui. Viljakaupan volyymit vastaavasti laskivat katsauskaudella voimakkaasti. Raision viljahankinta keskittyy hyvin voimakkaasti oman tuotannon raaka-aineen hankintaan, varsinaisen viljakaupan rooli on vähäinen eikä kuulu nykyiseen ydinliiketoimintaan.

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 12,5 (12,9) miljoonaa euroa, mikä on 10,0 (11,0) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liikevaihtoksen paranemisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin volyymin pieneneminen jatkui, millä oli heikentävä vaikutus kannattavuuteen. Viljakaupan laskeneet volyymit näkyivät liikevaihtoksessa vain marginaalisesti.

Taloudellinen kehitys loka-joulukuu

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 25,7 (27,0) miljoonaa. Liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen myyntikauden jatkuminen pidempään uusilla markkinoilla, erityisesti Puolassa. Liikevaihtoa laski viljakaupan edelleen pienentyneet volyymit ja Benecol-ainesosan supistunut lisenssimyynti. Kauratuotteiden myynti leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille jatkoi kasvu-uralla.

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 1,8 (2,8) miljoonaa euroa, mikä on 7,1 (10,2) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukauden liikevaihtoon sisältyy 0,7 miljoonan euron suojauslaskentaan liittyvä tuotto. Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin jaksottuminen viime vuoteen nähden heikensi kannattavuutta. Viljakaupan merkittävästi pienentyneellä volyymilla ei ollut juuri vaikutusta kannattavuuteen, vaan lähinnä liikevaihtoon.

Terveelliset ainesosat -segmentin keskeiset tunnusluvut

		10-12/2019	10-12/2018	1-12/2019	1-12/2018
Liikevaihto	M€	25,7	27,0	124,6	116,6
Liiketulos	M€	1,8	2,8	12,5	12,9
Liiketulos	%	7,1	10,2	10,0	11,0
Nettovarallisuus	M€	71,0	50,5	71,0	50,5

Liiketoimintakatsaukset tammi-joulukuu

Kalanrehut

Kalanrehujen sesonki käynnistyi normaalia aikaisemmin maaliskuussa Raisioaquan vientiasiakkaiden ja jakelijoiden puskurivarastojen täyttämisenä. Näin varmistettiin oikea-aikaiset ja riittävät toimitukset kalan kasvukauden käynnistyessä. Olosuhteiltaan toinen ja kolmas vuosineljännes olivat kokonaisuutena erittäin suotuisia kalojen kasvatukselle. Kasvatuskauden pituus ja toisaalta toteutuneet kasvatusmäärät ylittivät odotukset myös viimeisellä neljänneksellä.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä Raisioaquan erittäin myönteinen toimitusten ja liikevaihdon kehitys jatkui. Raisioaquan vuoden 2018 viimeinen neljännes oli poikkeuksellisen haastava Venäjän vientikaupan keskeytyessä elokuusta 2018 aiemmin raportoidusta GMO-tapauksesta johtuen. Katsauskaudella aloitettiin myös kalanrehujen vientiponnisteluja uusille markkinoille Puolaan ja Ruotsiin. Edellinen Raisioaquan ennätysvuosi oli vuosi 2017, jolloin kalankasvatusolosuhteet olivat vuoden 2019 kaltaiset. Aiempaan ennätysvuoteen 2017 verrattuna Raisioaqua kasvatti edelleen koko

vuoden liikevaihtoon yli 30 prosentilla. Hyvän kehityksen mahdollistivat otollisten kalankasvatusolosuhteiden lisäksi uudet markkina-avaukset Puolaan ja Ruotsiin.

Raisioaqua on asiakkailleen merkittävä ympäristöystävällisten ja kestäväen kehityksen vaatimuksiin vastaavien kalanrehujen valmistaja, jonka laadukkaat rehut, kalan lopputuotebrändi Benella sekä ainutlaatuinen Kasvuluotain -sovellus luovat asiakkaille lisäarvoa. Kasvuluotaimeen perustuvia laitekokonaisuuksia asennettiin kasvattajille ja sen toiminnallisia ominaisuuksia ja toimintavarmuutta parannettiin. Kokonaisuudella tarkoitetaan lämpötila- ja happiantureita, jotka antavat reaaliaikaisia tietoja kasvatusolosuhteista ja optimaalisesta rehun annostelusta kaloille. Tämän lisäksi Kasvuluotain ohjaa ruokinta-automaatteja. Keväällä 2019 Raisioaqua toteutti myös useita kalanrehujen ulkoiseen laatuun liittyviä kehityshankkeita.

Viljapohjaisten tuotteiden BtoB-myynti

Raision myynti suomalaisille leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi merkittävästi. Eriyisen hyvin kehittyi kauratuotteiden ja gluteenittomien kauratuotteiden myynti moninkertaistuen vuodesta 2018.

Raisio jatkoi määrätietoista työtä yhtiön kauratuotteiden ja kauraosaamisen tunnettuuden lisäämiseksi erityisesti kansainvälisten elintarviketeollisuuden toimijoiden keskuudessa. Kauran ja sen ainesosien kysynnän kasvu jatkui Euroopassa ja Aasiassa. Gluteeniton kaura oli selvästi kasvavin tuotealue. Raision tavoitteena on jatkaa kaurapohjaisten lisäarvotuotteiden viennin kasvattamista BtoB-asiakkaille. Katsauskauden lopulla solmittiin myös menestyksekkäästi toimitussopimuksia vuodelle 2020 nykyisten ja uusien asiakkaiden kanssa.

Benecol-tuotteiden ainesosan myynti lisenssikumppaneille

Raision kasvistanoliesteritoimitukset lisenssipartnereille pienuvivät vertailukaudesta myynnin jaksottumisista johtuen. Raisio arvioi nykyisen Benecol-lisensointimallin toimivuutta. Perinteinen lisensointimalli on jatkossakin keino tarjota Benecol-tuotteita markkinoilla, joilla Raisiolla ei ole omaa liiketoimintaa.

Viljahankinta ja viljakauppa

Viljahankinta on Raisiolle pääasiassa viljojen hankintaa omien tuotteiden valmistukseen ja strategian mukaisesti yhtiö panostaa lisäarvotuotteiden valmistukseen sekä myyntiin. Viljan välityskauppa on osa Raision viljahankintaa, mutta ei matalan kannattavuuden vuoksi kuulu yhtiön strategisiin painopistealueisiin.

Vuoden 2018 poikkeuksellisen heikosta viljasadosta huolimatta Raisio on pystynyt hankkimaan riittävästi viljaa oman elintarviketuotantonsa tarpeisiin. Vuoden 2019 viljasato muodostui volyyymiltään tavanomaiseksi, pidemmän aikavälin määrä- ja laatutasoja vastaavaksi. Vuoden loppupuolella viljaa ostettiin vertailukautta vastaavia määriä. Varastotasot vastaavat normaalia tilannetta suunniteltuun käyttöön nähden. Katsauskaudella viljalajien markkinahinnat palautuivat vähitellen pidemmän aikavälin keskihintoja lähestyville tasoille.

HALLINTO JA JOHTO

Hallitus ja hallintoneuvosto

Hallituksen jäsenmäärä oli kuusi yhtiökokouksesta 19.3.2019 lukien ja sitä ennen viisi. Erkki Haavisto, Ilkka Mäkelä, Leena Niemistö ja Ann-Christine Sundell toimivat hallituksen jäseninä koko tilikauden 2019. Kari Kauniskangas toimi hallituksen jäsenenä yhtiökokouksen päättymiseen asti. Pekka Tennilä ja Arto Tiitinen toimivat hallituksen jäseninä yhtiökokouksen päättymisestä lukien.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin 19.3.2019 alkaen Ilkka Mäkelä ja varapuheenjohtajaksi Ann-Christine Sundell.

Kaikki vuonna 2019 hallituksen jäsenenä toimineet olivat riippumattomia niin yhtiöstä kuin sen merkittävistä osakkeenomistajistakin.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi tilikauden 2019 Paavo Myllymäki ja varapuheenjohtajana Holger Falck.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtaja Pekka Kuusniemen lisäksi konsernin johtoryhmään vuonna 2019 kuuluivat Terveelliset ainesosat -liiketoiminnasta ja operaatioista vastaava johtaja Jukka Heinänen, lakiasia- ja vastuullisuusjohtaja Sari Koivulehto-Mäkitalo, henkilöstöjohtaja Merja Lumme, talousjohtaja Toni Rannikko sekä Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnasta vastaava johtaja Iiro Wester.

SELVITYS MUISTA KUIN TALOUDELLISISTA TIEDOISTA

Raisio on kansainvälinen terveelliseen ruokaan ja kalanrehuihin keskittyvä yhtiö, jonka strategisena tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä. Yhtiön päämarkkinat ovat Euroopassa ja yhtiön neljä tuotantolaitosta sijaitsevat Suomessa. Toimintaa ohjaa Raision tarkoitus: ruokaa suurella sydämellä, terveyttä meille ja maapallolle. Raision tavoitteellinen vastuullisuusohjelma eli Hyvän ruuan ohjelma 2019 - 2023 on osa yhtiön strategiaa. Raision yritysraportti julkaistaan viikolla 10 yhtiön verkkosivuilla www.raisio.com.

Vuonna 2019 Raisiossa aloitettiin Hyvän ruuan ohjelman 2019 - 2023 tavoitteiden mukainen vastuullisuusyhtiö. Ohjelmassa on viisi teemaa, joissa Raisio haluaa olla vastuullisuuden edelläkävijä: ympäristöystävälliset pakkaukset, terveellinen ruoka, terveellisen ruuan ammattilaiset, ilmastonmuutos ja hiilineutraalius sekä kestävä ruokaketju.

Yhtiön vastuullisuuden johtamismalli päivitettiin tukemaan Hyvän ruuan ohjelman tavoitteiden toteutumista. Ohjelman viidelle keskeiselle tavoitteelle nimettiin omistajat konsernin johtoryhmästä ja hankepäälliköt käytännön hankevuorokauden. Hanketiimeihin kutsuttiin asiantuntijoita laajalti konsernin eri yksiköistä ja maista. Uusi johtamismalli sitoutti johtoa ja henkilöstöä vastuullisuusyhtiöön.

Raision yleiset toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä niitä täydentävät sisäiset ohjeet ja politiikat luovat perustan kannattavalle ja vastuulliselle liiketoiminnalle. Raisio on sitoutunut myös UN Global Compact -vastuullisuusaloitteeseen ja sen kymmeneen periaatteeseen, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työsäädöksiä, ympäristöä ja lahjontaa. Lisäksi Raision vastuullista toimintatapaa kehitetään ISO 9001 -laatujohtajajärjestelmän, ISO 14001 ympäristöjohtajajärjestelmän sekä elintarvikkeiden tuotantolaitosten BRC-tuoteturvallisuussertifikaatin mukaisesti.

Ympäristö

Raisio huomioi ympäristövaikutukset laajalti toiminnassaan ja keskittyy erityisesti tuotannon hiilineutraaliuteen sekä ympäristöystävällisiin pakkauksiin. Lisäksi Raisio kehittää materiaali- ja energiatehokkuutta.

Raision keskeinen ympäristötavoite on hiilineutraali tuotanto vuoden 2023 loppuun mennessä. Yhtiön Raisiossa sijaitseva tehdasalue on ollut hiilineutraali jo vuodesta 2018. Kaikesta Raisio-konsernin käyttämästä energiasta noin 92 (90) prosenttia tuotettiin hiilineutraalisti vuonna 2019. Raisio edistää ympäristöystävällisten pakkausten käyttöä. Yhtiön tavoitteena on luopua kuluttajatuotteissa muovipakkausten käytöstä ja varmistaa kaikkien kuluttajapakkausten kierrätettävyyttä vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuonna 2019 yhtiö kartoitti pakkausmateriaalien kierrätettävyyttä eri markkinoilla

ja selvitti uusia ympäristöystävällisiä pakkausvaihtoehtoja. Lisäksi Raisio uudisti pakkausten kierrätysmerkintöjä ja -ohjeita helpommin ymmärrettäviksi sekä teki useita koeajoja uusilla kartonkipohjaisilla materiaaleilla.

Raision merkittävimpiä ympäristöriskejä ovat ilmastonmuutoksen vaikutukset esimerkiksi energian hintaan sekä Raision tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, laatuun, saatavuuteen ja hintoihin.

Henkilöstö ja sosiaaliset asiat

Raision strateginen tavoite on olla houkutteleva työnantaja. Raisio-konsernin jatkuvien toimintojen palveluksessa työskenteli vuoden 2019 lopussa 319 (319) henkilöä. Terveelliset elintarvikkeet -segmentissä työskenteli vuoden lopussa 130 (130) henkilöä, Terveelliset ainesosat -segmentissä 135 (141) ja palvelufunktioissa 54 (48) henkilöä. Vuoden 2019 lopussa henkilöstöstä 21 (22) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan yksiköissä. Raision palkat ja palkkiot jatkuvien toimintojen osalta vuonna 2019 olivat 23,7 (23,1) miljoonaa euroa henkilösivukuluineen.

Raision yleisten toimintaperiaatteiden mukaisesti konserni noudattaa Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) säädöksiä ja toimintamaidensa paikallisia työehtosopimuksia, työhön liittyviä säädöksiä ja lakeja. Henkilöstöjohtamista ohjaavat myös sisäiset politiikat ja suunnitelmat esimerkiksi osaamisen kehittämisestä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.

Vuonna 2019 Raisio edisti työhyvinvointia useilla työkykyyn liittyvillä koulutuksilla, esimiesvalmennuksilla sekä projektitoiminnan kehittämisellä. Henkilöstöstä 80 prosenttia vastasi keväällä 2019 tehtyyn henkilöstötutkimukseen. Tutkimuksen tulokset viestittiin koko henkilöstölle ja tiimit tekivät niiden pohjalta omat kehittämissuunnitelmansa. Terveelliseen ruokaan keskittyvänä yrityksenä Raisio tuki henkilöstönsä osaamista terveellisestä ravitsemuksesta ja elämäntavoista muun muassa ravitsemusluennoilla, terveellisen ruuan verkkokoulutuksella ja terveyden teemapäivillä.

Raision arvojen – rohkeus, reiluus ja innostus – viemistä käytäntöön edistettiin yhteensä 38 arvotyöpajassa, joihin osallistui lähes koko henkilöstö. Työpajoissa keskusteltiin Raision arvojen mukaisesta toiminnasta ja arvojen näkymisestä jokapäiväisessä työssä sekä tehtiin aloitteita toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi arvojen ja johtamisperiaatteiden mukaisesta toiminnasta tehtiin itsearviointit osana kehityskeskusteluja ja niitä arvioitiin myös henkilöstötutkimuksessa.

Konsernin turvallisuustyön painopisteenä on tapaturmien ennaltaehkäisy. Vuonna 2018 aloitettu ennakoivien turvallisuustyökalujen käyttöönotto ja turvallisuusmittareiden seuranta auttoivat vähentämään työtapaturmia merkittävästi.

Suurimpina riskeinä sosiaalisten ja henkilöstöasioiden osalta Raisio näkee työtapaturmat sekä osaavan henkilöstön pysyvyyden ja saatavuuden varmistamisen. Riskejä hallinnoidaan kehittämällä työturvallisuuskulttuuria sekä edistämällä tavoitteellisesti työhyvinvointia ja osaamisen johtamista.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Raisio-konserni kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistusta, Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden perusoikeuksia ja UN Global Compact -aloitteen ihmisoikeusperiaatteita. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on tärkeä osa Raision yleisiä toimintaperiaatteita ja Raision tavarantoimittajien eettisiä periaatteita. Raision tietoon ei ole tullut yhtiön toimintaan liittyviä ihmisoikeusrikkaita.

Raision vastuullisuusohjelman Kestävä ruokaketju -projekti keskittyy toimitusketjun vastuullisuuteen ja ihmisoikeuksiin. Vuoden 2019 aikana lisättiin henkilöstön osaamista ihmisoikeusasioista koulutuksilla. Raision ihmisoikeusvaikutuksia ja ihmisoikeuksien huomioimiseen liittyviä toimintatapoja käsiteltiin myös työpajassa, johon osallistui muun muassa hankinnan, lakiosaston sekä myynnin henkilöstöä.

Yhtiön riskikartoituksen mukaan mahdolliset ihmisoikeusriskit liittyvät toimitusketjuun. Raisio käyttää hankintojensa ihmisoikeusriskien arviointiin BSCI:n riskimaaluokitusta, joka ohjaa tekemään hankintoja matalan riskin maista. Suurin osa Raision raaka-aineista ja palveluista hankitaan ihmisoikeuksien kannalta matalan riskin alueilta, kuten Suomesta ja Keski-Euroopasta. Yhtiön raaka-aineista noin 70 prosenttia on viljoja, joista noin 96 prosenttia hankitaan Suomesta pääosin suoraan viljelijöiltä. Suurin osa muista raaka-aineista hankitaan Suomesta tai Keski-Euroopasta. Pieni osa yhtiön käyttämistä raaka-aineista on saatavilla vain korkeamman riskin maista, ja silloin kiinnitetään erityistä huomiota toimittajan toimintatapoihin. Kaikki Raision alihankkijat sijaitsevat Euroopassa.

Raisio on tunnistanut, että soijan, palmuöljyn ja kaakaon tuotannossa esimerkiksi työntekijöiden oikeuksiin liittyvät ihmisoikeusriskit ovat mahdollisia. Raision tavoitteena on hankkia vain vastuullisuussertifioitua soijaa, palmuöljyä ja kaakaota vastuullisesti tuotettujen raaka-aineiden varmistamiseksi.

Yhtiö edellyttää toimittajiensa sitoutuvan Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin (Raisio Supplier Code of Conduct). Vuonna 2019 Raision raaka-aineista, alihankinnasta ja pakkauksista hankittiin arvossa mitattuna 92 (95) prosenttia toimittajilta, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin. Sisäistä ohjeistusta toimittajien sitouttamiseksi tavarantoimittajien eettisten periaatteisiin täsmennettiin.

Korruptioon ja lahjonnan torjuntaan liittyvät seikat

Raision yleiset toimintaperiaatteet ja lahjonnan vastainen politiikka kieltävät yksiselitteisesti korruption ja lahjonnan. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti toimintaperiaatteista ja lahjonnan vastaisesta politiikasta, ja niiden läpikäynti on osa jokaisen uuden raisiolaisen perehdytysuunnitelmaa. Lahjonnan ja korruption vastaiset toimenpiteet huomioidaan myös Raision solmimissa sopimuksissa ja niitä edellytetään Raision tavarantoimittajien eettisissä periaatteissa.

Raisiolla on selkeä ohjeistus väärinkäytöksen ilmoittamisesta. Henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä tai niiden epäilyistä omalle esimiehelleen tai tämän esimiehelle. Työntekijät voivat raportoida epäilemistään väärinkäytöksistä myös erilliseen sähköpostiosoitteeseen, jonne tulleet ilmoitukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ottaen huomioon paikallisen lainsäädännön vaatimukset.

Terveellinen ruoka

Raisio keskittyy strategiansa mukaisesti terveelliseen ja hyvänmakuiseen ruokaan. Raision näkemys terveellisestä ruuasta pohjautuu ravitsemustieteen vahvistamiin ja yleisesti hyväksytyihin käsityksiin. Tuotekehityksen tueksi yhtiö on määritellyt kaikille tuoteryhmilleen terveellisyyskriteerit, joissa huomioidaan kussakin tuoteryhmässä terveyden kannalta olennaiset asiat. Kriteerit päivitettiin vuonna 2019 ja niissä huomioitiin aiempaa vahvemmin kaikkien Raision markkinoiden paikalliset ravitsemussuositukset ja -määritelmät, kuten Sydänmerkki- ja Nutri-Score-vaatimukset.

Raisio on tunnistanut ruuan terveellisyyteen liittyväksi riskiksi kuluttajien kohtaaman erilaisten ravitsemusviestien tietotulvan, joka voi aiheuttaa epäätietoisuutta terveellisistä valinnoista. Raisio viestii ravitsemuksesta ja tuotteiden terveellisyydestä vastuullisesti ravitsemussuosituksia noudattaen.

Keskeiset tavoitteet ja tulokset

Tavoite vuoden 2023 loppuun mennessä	Hallinnointitapa	Tulokset 2019
Ympäristö		
100 % hiilineutraali energia tuotannoissa	<ul style="list-style-type: none"> Suunnitelmallinen siirtyminen hiilineutraalin energian käyttöön 	<ul style="list-style-type: none"> Hiilidioksidipäästöt 1500 (1600) t CO₂e Hiilineutraalin energian osuus 92 (90) % kaikesta Raision käyttämästä energiasta
Ympäristöystävälliset pakkaukset: <ul style="list-style-type: none"> ei muovipakkauksia 100 % kierrätettävät kuluttajapakkaukset 	<ul style="list-style-type: none"> Kuluttajatuotteiden muovipakkausten korvaaminen kartonkipohjaisilla ja kierrätettävillä pakkauksilla 	<ul style="list-style-type: none"> Kuluttajapakkauksista kartonkia tai paperia 56 (57) % Kuluttajapakkauksista muovipakkauksia 44 (43) % Kuluttajapakkauksista kierrätettäviä 83 %
Sosiaaliset asiat ja henkilöstöasiat		
Työhyvinvoinnin edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Keväällä 2019 tehdyn henkilöstötutkimuksen pohjalta aloitettiin useita kehittämishankkeita. Arvojen jalkauttamista jatkettiin arvotyöpajoissa ja verkkokoulutuksella. Henkilöstön terveellisten elämäntapojen tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön kokonaisvaihtuvuus 11 % (2018: 13 %, 2017: 13 %). 68 % henkilöstöstä suorittanut arvojen verkkokoulutuksen. Lähes koko henkilöstö osallistui arvotyöpajoihin. 43 % henkilöstöstä suorittanut terveellisen ruuan verkkokoulutuksen.
Työturvallisuuskulttuurin vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Konsernin työturvallisuuskulttuuria kehitetään tavoitteellisesti. Henkilöstöä kannustetaan ennakoiden turvallisuustyökalujen käyttöön ja turvallisuushavaintojen tekemiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Työtapaturmia 2 (15) Turvallisuushavaintoja 82 (139) kpl ja läheltä piti -tilanteita 19 (24) kpl.
Ihmisoikeudet		
Hankinnan vastuullisuuden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Tavarantoimittajilta edellytetään Raision tavarantoimittajien eettisten periaatteiden allekirjoittamista. Raisio käyttää vain vastuullisuussertifioitua palmuöljyä, kaakaota ja soijaa. 	<ul style="list-style-type: none"> 92 (95) % tavarantoimittajista / raaka-ainetoimittajista sitoutunut Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin 100 (100) % vastuullista palmuöljyä 100 (100) % vastuullista soijaa 78% (80) % vastuullista kaakaota
Ihmisoikeusosaamisen lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Ihmisoikeuskoulutus henkilöstölle Ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyvien hankinnan toimintatapojen täsmentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Yli puolet hankinnan henkilöstöstä osallistui toimintatapojen kehittämisen työpajaan
Korruption ja lahjontaan liittyvät seikat		
100 % henkilöstöstä suorittanut Raision yleisten toimintaperiaatteiden verkkokoulutuksen	<ul style="list-style-type: none"> Verkkokoulutus on saatavilla kolmella kielellä ja se on osa uusien henkilöiden perehdytystä. 	<ul style="list-style-type: none"> 81 (79) % henkilöstöstä suorittanut verkkokoulutuksen
Terveellinen ruoka		
Kuluttajatuotteista 80 % terveellisiä vaihtoehtoja omassa tuoteryhmissään	<ul style="list-style-type: none"> Raisio on määritellyt kaikille tuoteryhmilleen terveellisyyskriteerit, jotka pohjautuvat eurooppalaisiin ravitsemussuosituksiin. Kriteeristöä käytetään muuan muassa tuotekehityksen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> Kuluttajatuotteista 77 % (2018: 69 %, 2017: 65 %) oli terveellisiä vaihtoehtoja omassa tuoteryhmissään vuoden 2019 lopussa.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Raisio Oyj sopi kaikkien Benemilk Oy:n vähemmistöomistajien kanssa Benemilk Oy:n siirtyvän helmikuussa 2019 kokonaan Raisio Oyj:n omistukseen.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kansainvälisenä elintarvikeketjun toimijana Raision toimintaan vaikuttavat talouden yleinen kehitys sekä kulutuskysyntä. Raisio arvioi päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän päämarkkina-alueillaan edelleen varsin vakaina verrattuna muihin toimialoihin, vaikka kuluttajien ostovoiman heikkeneminen esimerkiksi tuontitullien, pakotteiden ja valuuttakurssimuutosten seurauksena voi aiheuttaa haasteita yhtiön liiketoiminnoille. Vähittäiskaupan muutos ja kiristynyt kilpailu ovat haaste myös elintarviketeollisuudelle myyntihintojen ja -ehtojen osalta kaikilla Raision päämarkkina-alueilla.

Muutokset tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, saatavuudessa, laadussa ja hinnassa ovat Raision liiketoiminnoille merkittävä haaste. Ilmastonmuutos ja siitä aiheutuvat poikkeukselliset sään ääri-ilmiöt vaikuttavat viljojen sato-odotuksiin, tarjontaan, kysyntään ja hintaan. Muutokset myös muiden keskeisten raaka-aineiden, kuten sterolien, tarjonnassa, kysynnässä, laadussa ja hinnassa ovat haasteita Raision liiketoiminnalle. Sään ääri-ilmiöt, kuten pitkät helle- jaksot, ovat haaste Raisioaquan kalanrehuliiketoiminnalle yhtiön päämarkkina-alueilla Suomessa ja Luoteis-Venäjällä.

Varautuminen brexitiin on Raisiolle erityisen tärkeää, sillä Iso-Britannia on Benecol-tuotteiden suurin markkina-alue. Raisio on arvioinut keskeiset brexitin toteutumisvaihtoehtoihin liittyvät riskit ja tarvittavat sopeuttamistoimenpiteet. Brexit sekä mahdolliset muutokset alihankintaketjussa ja lisensoinnissa altistavat erityisesti Benecol-liiketoiminnan saatavuus-, hinta-, valuutta- ja markkinariskeille, jotka saattavat johtaa uudelleenjärjestelyihin toimitusketjun ja liiketoiminnan kannattavuuden turvaamiseksi.

Valuuttakurssien muutokset vaikuttavat Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti. Ne saattavat vaikuttaa myös Raision tuotantolaitosten käyttöasteisiin kysynnän muutosten myötä. Raision toiminnan kannalta keskeisten valuuttojen muutokset vaikuttavat konsernin tytäryhtiöiden tuloksiin pääasiassa Benecol-liiketoiminnan ostojen myötä. Venäjän ruplan ulkoisen arvon vaihtelu vaikuttaa sekä kalanrehujen että hiutaletuotteiden vientiin.

Raision raportoituun liikevaihtoon ja -tulokseen vaikuttavat myös valuuttakonversiot. Erityisesti Ison-Britannian punnan arvon muutoksilla on valuuttakonversion myötä merkittävä vaikutus, sillä huomattava osa Raision liikevaihdosta ja -tuloksesta kertyy Isossa-Britanniassa sijaitsevasta tytäryhtiöstä.

Liiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden varmistamiseksi Raisio saattaa toteuttaa yritysjärjestelyjä, merkittäviä investointeja ja/tai muita hankkeita, jotka saattavat aiheuttaa merkittäviä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

NÄKYMÄT 2020

Vuonna 2020 Raisio arvioi jatkuvien toimintojen liikevaihdon kasvavan (2019: 236,3 miljoonaa euroa) ja vertailukelpoisen liiketuloksen olevan yli 10 prosenttia liikevaihdosta.

Raisio jatkaa investointeja brändeihin, tutkimukseen ja kehitykseen sekä omaan tuotantoon yhtiön tärkeimmissä tuotekategorioissa.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.2019 mukaan ovat 118.496.309,12 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voittovaroista jaetaan osinkoa 0,13 euroa osaketta kohti, yhteensä 21.469.373,90 euroa ja voittovarot tilille jätetään 97.026.935,22 euroa.

Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osingonjaon täsmäytyspäivänä 26.3.2020. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 2.4.2020.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Raisiossa 11. helmikuuta 2020
Raisio Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi, p. 050 537 3883
talousjohtaja Toni Rannikko, p. 040 078 8812
sijoittajasuhdejohtaja Mika Saarinen p. 040 072 6808

Raision taloudelliset julkaisut 2020

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös sekä yritysraportti 2019 julkistetaan 3.3.2020
Tammi-maaliskuun osavuosikatsaus julkistetaan 6.5.2020
Tammi-kesäkuun puolivuotiskatsaus julkistetaan 5.8.2020
Tammi-syyskuun osavuosikatsaus julkistetaan 4.11.2020

Tilinpäätöstiedotetta ei ole tilintarkastettu.

TAULUKKO-OSA
KONSERNIN TULOSLASKELMA (M€)

	1-12/2019	1-12/2018	10-12/2019	10-12/2018
Liikevaihto	236,3	228,2	54,5	55,6
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-169,3	-161,0	-38,9	-40,1
Bruttokate	67,0	67,3	15,6	15,5
Liiketoiminnan tuotot ja -kulut	-39,8	-50,7	-11,3	-17,6
Liiketulos	27,3	16,6	4,3	-2,1
Rahoitustuotot	2,9	1,4	0,2	0,1
Rahoituskulut	-1,7	-2,2	-0,4	-0,8
Tulos ennen veroja	28,5	15,7	4,1	-2,8
Tuloverot	-2,9	-3,7	-0,1	0,5
Tilikauden tulos	25,5	12,1	4,0	-2,3
Tilikauden tuloksen jakautuminen				
Emoyrityksen omistajille	25,5	12,1	4,0	-2,3
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-
Emoyrityksen omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos (€)				
Laimentamaton osakekohtainen tulos	0,16	0,08	0,03	-0,01
Laimennettu osakekohtainen tulos	0,16	0,08	0,03	-0,01

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (M€)

	1-12/2019	1-12/2018	10-12/2019	10-12/2018
Tilikauden tulos	25,5	12,1	4,0	-2,3
Muut laajan tuloksen erät				
Erät, joita ei luokitella myöhemmin tulosvaikutteisiksi				
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	0,8	0,1	0,3	-0,1
Verovaikutuksen muutos	-0,2	0,0	-0,1	0,0
Erät jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-0,4	0,0	-0,4	0,2
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	5,1	-1,3	3,4	-1,0
Verovaikutuksen muutos	0,1	0,0	0,1	0,0
Tilikauden laaja tulos	30,9	10,8	7,3	-3,1
Laajan tuloksen jakautuminen				
Emoyrityksen omistajille	30,9	10,8	7,3	-3,1
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-

KONSERNIN TASE (M€)

VARAT	31.12.2019	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet	33,5	33,3
Liikearvo	48,5	46,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	51,1	35,1
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	3,0	2,2
Laskennalliset verosaamiset	4,9	2,3
Pitkäaikaiset varat yhteensä	140,9	118,9
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	37,6	34,9
Myynti- ja muut saamiset	30,3	28,0
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	81,4	89,3
Rahat ja pankkisaamiset	18,3	53,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä	167,6	205,5
Varat	308,5	324,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
31.12.2019		
31.12.2018		
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma		
Osakepääoma	27,8	27,8
Omat osakkeet	-19,8	-19,8
Muu emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	263,2	256,8
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	271,3	264,8
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Oma pääoma yhteensä	271,3	264,8
Pitkäaikaiset velat		
Laskennalliset verovelat	5,3	4,0
Varaukset	1,2	1,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0,3	0,1
Pitkäaikaiset velat yhteensä	6,9	5,2
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat ja muut velat	29,3	31,4
Johdannaissopimukset	0,3	0,0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	0,8	22,9
Lyhytaikaiset velat yhteensä	30,4	54,4
Velat yhteensä	37,3	59,6
Oma pääoma ja velat	308,5	324,4

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (M€)

	Osake- pää- oma	Yli- kurssi rahas- to	Vara- rahas- to	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahas- tot	Omat osak- keet	Muun- to- erot	Kerty- neet voitto- varat	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pää- oma yhteen- sä
Oma pääoma 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	175,8	264,0	0,0	264,0
Uuden IFRS 2 -standardin vaikutus	-	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7	-	0,7
Oikaistu avaava tase 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	176,5	264,7	0,0	264,7
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	27,8	27,8	-	27,8
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,1	-	-	-	0,1	-	0,1
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	-1,3	-	-1,3	-	-1,3
Verovaikutuksen muutos	-	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-1,3	27,8	26,6	0,0	26,6
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-26,7	-26,7	-	-26,7
Nostamattomat osingot	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1	-	0,1
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,1	0,1	-	0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-26,5	-26,5	0,0	-26,5
Oma pääoma 31.12.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
Oma pääoma 1.1.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	25,5	25,5	-	25,5
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,8	-	-	-	0,8	-	0,8
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	-0,4	-	-	-	-0,4	-	-0,4
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	5,1	-	5,1	-	5,1
Verovaikutuksen muutos	-	-	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	5,1	25,5	30,9	0,0	30,9
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-25,2	-25,2	-	-25,2
Nostamattomat osingot	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1	-	0,1
Siirto muista rahastoista voittovaroihin	-	-	-	-0,9	-	-	-	0,9	0,0	-	0,0
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,6	0,6	-	0,6
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	-23,6	-24,5	0,0	-24,5
Oma pääoma 31.12.2019	27,8	2,9	88,6	8,0	-1,3	-19,8	-14,8	179,7	271,3	0,0	271,3

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (M€)

	1-12/2019	1-12/2018	10-12/2019	10-12/2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA				
Tulos ennen veroja	28,5	15,7	4,1	-2,8
Oikaisut:				
Suunnitelman mukaiset poistot	6,4	5,6	1,6	1,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,2	0,8	0,2	0,7
Muut oikaisut	0,8	7,7	0,3	7,6
Oikaisut yhteensä	5,9	14,2	2,1	9,6
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	34,4	29,9	6,2	6,8
Käyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) vähennys (+)	-1,9	1,3	6,4	2,1
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-2,4	-11,8	0,4	-1,0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	-2,7	-0,1	-3,6	1,2
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-7,1	-10,6	3,2	2,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	27,3	19,4	9,4	9,1
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-1,9	-1,9	-1,1	-0,6
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,2	0,2	0,0	0,0
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta	1,8	0,7	1,7	0,4
Muut rahoituserät, netto	0,1	0,0	0,0	-0,6
Maksetut välittömät verot	-4,2	-6,8	-0,5	-0,8
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	23,3	11,5	9,4	7,5
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Aineellisten hyödykkeiden hankinta	-17,3	-5,2	-8,3	-1,5
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	-0,4	-0,9	-0,1	-0,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	0,0	1,2	0,0	1,2
Investoinnit arvopapereihin	0,0	-	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-17,7	-4,9	-8,4	-0,5
Rahavirta investointien jälkeen	5,6	6,7	1,1	7,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Muut rahoituserät, netto	-0,1	0,0	0,0	0,0
Vuokrasopimusvelan pienenemiseen liittyvät maksut	-0,9	0,0	-0,2	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-22,9	-22,9	-11,4	-11,4
Määräysvallattomien osuuksien lunastus	0,0	-	-	-
Emoyhtiön omistajille maksetut osingot ja muu voitonjako	-25,0	-26,6	0,1	0,0
Rahoituksen rahavirta	-48,8	-49,4	-11,6	-11,4
RAHAVAROJEN MUUTOS	-43,2	-42,8	-10,6	-4,5
Rahavarat tilikauden alussa	142,1	151,0		
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,9	-0,7		
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus	1,4	-0,1		
Myydynaudanrehuliiketoiminnan vaikutus	-1,4	34,7		
Rahavarat tilikauden lopussa	99,8	142,1		

TILINPÄÄTÖSTIEDOTTEEN LIITETIEDOT

Laadintaperiaatteet ja lukujen esittäminen

Raisio Oyj:n tilinpäätöstiedote tammi-joulukuulta 2019 on laadittu IAS 34, Osavuositiedot -standardin mukaisesti. Raisio Oyj on noudattanut tilinpäätöstiedotteen laadinnassa samoja laskentaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2018 lukuun ottamatta 2019 voimaan tulleita Raisio Oyj:tä koskevia standardimuutoksia ja -tulkintoja. Näistä on kerrottu kohdassa ”Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset”.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää, että johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat arvioista.

Johdon harkintaa edellyttävissä laadintaperiaatteissa tai arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut muita merkittäviä muutoksia vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna kuin IFRS 16 -standardin käyttöönotto. Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa IFRS 16 -standardia sovellettaessa liittyvät diskonttokorkokannan ja toistaisesti voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-ajan pituuden määrittämiseen.

Tilinpäätöstiedote esitetään miljoonina euroina jatkuvista liiketoiminnoista ellei toisin mainita.

Uusien ja uudistettujen standardien ja tulkintojen vaikutukset

Raisio-konserni on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin (IASB) julkistaman, IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2019. Uusi standardi korvasi IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16:n seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen pois lukien standardin sisältämät kaksi helpotusta koskien lyhytaikaisia enintään 12 kuukauden sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä sopimuksia. Luokittelu operatiivisiin ja rahoitusleasing-sopimuksiin poistui. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja.

Raisio-konsernin taseeseen kirjattiin uusia käyttöoikeusomaisuuseriä ja rahoitusvelkoja, jotka liittyvät varasto- ja liikehuoneistotiloja sekä autoja koskeviin vuokrasopimuksiin. Konserni kirjaa käyttöoikeusomaisuuseristä poistot ja vuokrasopimusvelasta korkokulua aiemmin lineaarisesti kirjattujen vuokratulujen sijaan.

Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17 -standardin mukaan, eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasing-sopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Raisio-konsernilla ei ole merkittäviä sopimuksia vuokralle antajana.

Raisio-konserni sovelsi IFRS 16 -standardiin sisältyvää ”yksinkertaistettua menetelmää” siirtymässä. Taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka ovat yhtä suuret siirtymähetkellä, jolloin mitään oikaisukirjauksia ei tullut avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin eikä vertailutietoja oikaistu. Raisio-konserni sovelsi molempia yllä mainittuja IFRS 16 -standardin helpotuksia eikä kirjannut näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuseriä eikä vuokrasopimusvelkoja taseeseen. Lisäksi konserni hyödynsi käytännön apukeinoa, joka mahdollisti jälkiviisauden käytön vuokra-ajan määrittämisessä, jos sopimukseen sisältyi jatkamis- tai päättämisoitoita.

Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen (M€)

	Tase 31.12.2018	Oikaisu	Avaava tase 1.1.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	35,1	1,8	36,9
Yhteensä	35,1	1,8	36,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma	264,8	-	264,8
Oma pääoma yhteensä	264,8	-	264,8
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	1,0	1,0
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	0,8	0,8
Yhteensä	0,0	1,8	1,8

Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat (M€)

	1.1.2019
Käyttöoikeusomaisuuserät, varasto- ja liikehuoneistotila	1,1
Käyttöoikeusomaisuuserät, autot ja koneet	0,7
Käyttöoikeusomaisuuserät, yhteensä	1,8
Vuokrasopimusvelka, pitkäaikainen	1,0
Vuokrasopimusvelka, lyhytaikainen	0,8
Vuokrasopimusvelka yhteensä	1,8

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilinpäätöksessä 2018 IAS 17:ää sovellettaessa esitetyt operatiivisista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravelvoitteet ja 1.1.2019 taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen välinen täsmäytyslaskelma. Taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen määrittämisessä on käytetty konsernin lainan korkoa. Korko oli 1,2 prosenttia.

Vuokrasopimusvelkojen täsmäytyslaskelma (M€)

	1.1.2019
31.12.2018 liitetiedoissa esitetyt operatiivisiin vuokrasopimukseen liittyvät velvoitteet	1,9
Diskontattuna konsernin lisälainan korolla 1,2 %	-0,1
Tasaerinä kuluksi kirjattava arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset	-0,1
1.1.2019 kirjattu IFRS 16-vuokrasopimusvelka	1,8

Raisio-konsernin konsernitalinpäätökseen IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRS 16 -standardin käyttöönotto paransi ensimmäisen puolivuositarkastuksen liiketulosta vähän. Aiemman IAS 17 -kirjauskäytännön mukaan kirjattavan vuokratulon sijasta tuloslaskelmaan on kirjattu käyttöoikeuserästä poisto ja vuokrasopimusvelasta rahoituskuluissa esitettävä korkokulu. Uuden standardin käyttöönotto vaikutti myös rahavirtalaskelman esitystapaan, kun IFRS 16 -standardin mukaan vuokrasopimusvelan maksut esitetään rahoitustoiminnan rahavirrassa ja niihin liittyvä korkokulu liiketoiminnan rahavirrassa. Aikaisemmin leasingmaksut esitettiin täysimääräisinä liiketoiminnan rahavirrassa ennen rahoituseriä ja veroja. Muutos paransi 0,4 miljoonaa euroa liiketoiminnan rahavirtaa.

Muilla standardimuutoksilla ja uusilla Ifric-tulkinnolla, jotka on otettu käyttöön 1.1.2019 alkaen, ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla julkaistuilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin tilinpäätökseen.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Raisio Oyj esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintojensa taloudellista tulosta ja asemaa sekä rahavirtoja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä ja lisätäkseen ymmärrystä yhtiön tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta.

Vaihtoehtoinen tunnusluku on johdettu IFRS-tilinpäätöksestä. Hallituksen toimintakertomuksessa, tilinpäätöstiedotteessa sekä puoli- ja osavuositarkastuksissa voidaan esittää vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja laskea vaihtoehtoisia tunnuslukuja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä on tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä on esitetty merkittävät yrityskauppoihin ja liiketoiminnan laajentamiseen liittyvät ulkopuolisten asiantuntijoiden kulut, liiketoiminnan uudelleenjärjestämiseen liittyvät kulut ja omaisuuden arvonalentumisiin liittyvät kulut ja niiden mahdolliset palauttamiset.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on kirjattu tuloslaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään. Johto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja liiketoiminnan kehityksen, kannattavuuden sekä taloudellisen aseman seurantaan ja analysointiin.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Loppuvuonna 2018 julkistetun uuden strategian toteuttamiseksi Raisio uudisti vuoden 2019 alusta liiketoimintarakenteensa, minkä johdosta myös raportoitavat segmentit muuttuivat. Raisio-konsernin uudet raportoitavat segmentit, jotka raportoidaan vuoden 2019 alusta alkaen ovat: Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin markkina-alueenaan Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostuu toimintasegmenteistä, jotka ovat Pohjois-Eurooppa, Keski- ja Itä-Eurooppa sekä Länsi-Eurooppa (aiemmin Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Muu maailma).

Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosien myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä. Terveelliset ainesosat -segmentin operaatiot-yksikön Raision ja Nokian tuotantolaitokset valmistavat Terveelliset elintarvikkeet -segmentille kuluttajatuotteita. Välitystuotteet Terveelliset elintarvikkeet -segmentti ostaa suoraan alihankkijoilta.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirta-laskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin.

Tuotot segmenteittäin (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet		
Länsi-Eurooppa	63,8	66,4
Pohjois-Eurooppa	50,4	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa	23,4	21,8
Terveelliset elintarvikkeet yhteensä	137,5	137,7
Terveelliset ainesosat	124,6	116,6
Muut toiminnot	1,5	1,5
Segmenttien välinen myynti	-27,3	-27,5
Liikevaihto yhteensä	236,3	228,2

Liiketulos segmenteittäin (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet	18,2	17,1
Terveelliset ainesosat	12,5	12,9
Muut toiminnot	-3,4	-13,5
Segmenttien välinen	0,0	0,0
Liiketulos yhteensä	27,3	16,6

Nettovarallisuus segmenteittäin (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	87,6	83,1
Terveelliset ainesosat	71,0	50,5
Muut toiminnot ja kohdistamattomat erät	112,7	131,2
Nettovarallisuus yhteensä	271,3	264,8

Investoinnit segmenteittäin (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	0,4	0,3
Terveelliset ainesosat	18,6	4,3
Muut toiminnot	0,6	1,0
Investoinnit yhteensä	19,5	5,6

MYYNTITUOTOT
Tuotot maittain (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Suomi	87,3	86,1
Iso-Britannia	55,2	61,5
Muut	93,8	80,6
Liikevaihto yhteensä	236,3	228,2

Tuotot ryhmittäin (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Tuotteiden myynti	234,4	226,3
Palveluiden myynti	1,2	1,3
Rojaltituotot	0,7	0,7
Liikevaihto yhteensä	236,3	228,2

**HANKITUT LIKETOIMINNOT, LOPETETUT TOIMINNOT JA
MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT**
Hankitut liiketoiminnot

Kaudella 1.1. - 31.12.2019 ja vuonna 2018 ei ollut hankittuja liiketoimintoja.

Lopetetut toiminnot

Raisio julkisti 4.5.2018 allekirjoittaneensa sopimuksen naudanrehuliiketoimintansa myynnistä Lantmännen Agro Oy:lle. Raision naudanrehuliiketoiminta siirtyi 1.11.2018 uudelle omistajalle, Lantmännen Agro Oy:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui osakkuusyhtiöstään Vihervakka Oy:stä.

Naudanrehuliiketoiminta raportoitiin lopetettuna toimintona vuoden 2018 tilinpäätöksessä.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta.

Tuloslaskelma, lopetetut toiminnot (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut
Liikevaihto	-	57,6
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-	-49,3
Bruttokate	-	8,4
Liiketoiminnan tuotot ja kulut, netto	-	-4,6
Liiketulos	-	3,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-	0,1
Tulos ennen veroja	-	3,8
Tuloverot	-	-0,8
Lopetettujen toimintojen tulos verojen jälkeen	-	3,1
Tulos lopetettujen toimintojen luovutuksesta verojen jälkeen	-	12,7
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-	15,7
Lopetettujen toimintojen verot		
Vero lopetettujen toimintojen tuloksesta	-	-0,8
Vero lopetettujen toimintojen luovutuksesta	-	0,2
Lopetettujen toimintojen verot yhteensä	-	-0,6
Lopetettujen toimintojen tulos/osake	-	0,10

Rahavirrat, lopetetut toiminnot (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut
Liiketoiminnan rahavirrat	-	-1,0
Investointien rahavirrat	-1,4	31,2
Rahoituksen rahavirrat	-	4,5
Rahavirrat yhteensä	-1,4	34,7

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnon vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 31.12.2018 (M€)

	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Lyhytaikaiset saamiset	5,2
Lainasaamiset (cash pool)	-4,5
Rahavarat	-
Varat yhteensä	24,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Velat yhteensä	7,3
Myyty nettovarallisuus	17,0
Kertyneet muuntoerot	-
Myydyn liiketoiminnan luovutusvoitto/-tappio sisältäen kertyneet muuntoerot	13,2
Myyntille kohdistetut kaupan kulut	-0,8
Tulosvaikutus liiketulokseen	12,5
Velaton kauppahinta	34,0
Muut korottomat nettovelkaan liittyvät erät	-0,7
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	4,5
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	-4,5
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Myyntin rahavirta kuluineen	34,7
Rahavirtalaskelmassa	
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Investointien rahavirta	-0,4
Investointien rahavirta, alv velka	1,4
Liiketoiminnan rahavirta	-1,0
Myyntin rahavirtavaikutus yhteensä ja lainasaamisten takaisinmaksut	34,7

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno tilikauden alussa	272,6	310,7
Muuntoerot	0,2	-0,2
Lisäykset	20,9	5,0
Vähennykset	0,0	-42,9
Hankintameno tilikauden lopussa	293,8	272,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa	237,5	260,6
Muuntoerot	0,2	-0,2
Vähennykset ja siirrot	0,0	-27,5
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	4,9	4,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden lopussa	242,7	237,5
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	51,1	35,1

VARAUKSET (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Tilikauden alussa	1,1	1,1
Muuntoero	0,1	0,0
Varausten lisäykset	-	-
Käytetyt varaukset	-	-
Tilikauden lopussa	1,2	1,1

LIIKETOIMET LÄHIPIIRIN KANSSA (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Myynti johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,0	0,2
Ostot johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	1,1	0,8
Saamiset johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	0,0	0,0
Velat johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,1	0,0

VASTUUSITOUMUKSET (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut		
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Vähimmäisvuokravastuut	-	1,9
Muut vastuut	3,3	2,5
Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista	26,2	26,3
Sitoutuminen investointimaksuihin	20,8	2,3

JOHDANNAISSOPIMUKSET (M€)

	31.12.2019	31.12.2018
Johdannaissopimusten nimellisarvot		
Valuuttatermiinit	34,7	71,7

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT (M€)

Taulukossa esitetään kunkin erän kirjanpitoarvot ja käyvät arvot. Kirjanpitoarvot vastaavat konsernitaseen arvoja. Alla on esitetty konsernin käyttämät käyvän arvon määrittämisperiaatteet kaikista rahoitusinstrumenteista.

	Kirjanpito- arvo 31.12.2019	Käypä arvo 31.12.2019	Kirjanpito- arvo 31.12.2018	Käypä arvo 31.12.2018
Rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset *)	3,0	3,0	2,2	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	29,3	29,3	26,8	26,8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset *)	81,4	81,4	89,0	89,0
Rahavarat	18,3	18,3	53,1	53,1
Johdannaiset *)	0,0	0,0	0,3	0,3
Rahoitusvelat				
Pankkilainat	-	-	22,9	23,1
Muut lainat	0,0	0,0	0,0	0,0
Vuokrasopimusvelka	1,1	1,1	0,1	0,1
Ostovelat ja muut velat	22,3	22,3	23,6	23,6
Johdannaiset *)	0,3	0,3	0,0	0,0

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja veloista

Käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista *) kaikki muut kuuluvat tasolle 2 paitsi oman pääoman ehtoiset sijoitukset. Tasolle 2 kuuluvien erien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla käyttäen markkinahinnoittelun palvelutuottajan antamia arvostuksia. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset kuuluvat tasolle 3, koska niiden käypä arvo ei perustu todettavissa olevaan markkinatietoon.

RAHAVIRTUALASKELMAAN LIITTYVÄT TÄSMÄYTYSLASKELMAT
Liiketoiminnan rahavirtojen muut oikaisut (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumiset	-	8,7
Käyttöomaisuus myyntivoitot ja -tappiot	0,0	-1,2
Osakepalkkiokulut	0,6	0,1
Muut	0,2	0,0
Muu oikaisut yhteensä rahavirtalaskelmalla	0,8	7,7

Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa.

Investointien rahavirran käyttöomaisuuden hankinnat ja luovutukset (M€)

	1-12/2019	1-12/2018
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä	-19,5	-5,6
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista (ostovelkojen muutos)	1,9	-0,5
Vuokrasopimusvelalla tai muulla korottomalla velalla rahoitetut investoinnit	-0,9	0,0
Käyttöomaisuushankinnoista kassamaksuilla rahoitetut	-18,5	-6,1
Käyttöomaisuuden luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa	0,0	1,2
Poistuneen omaisuuden tasearvo	0,0	0,1
Käyttöomaisuusmyynneistä saatu vastike rahavirtalaskelmalla	0,0	1,2

Myytyjen tytäryritysten nettovarot (M€)

	1-12/2018
Luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa ilman myynnille kohdistettuja kuluja	13,2
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Saamiset	5,2
Rahavarat sis. lainasaamiset (group cash pool)	-4,5
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Myyty nettovarallisuus yhteensä	17,0
Myyntihinta	30,2
Liiketoimintojen myynti vähennettynä luovutushetken rahavaroilla	34,7

Täsmäytyslaskelma rahoitustoimintaan liittyvistä veloista (M€)

	31.12.2018	Rahavirrat	Ei rahavirtavaikutteiset muutokset			30.9.2019
			IFRS 16	Kurssi- muutokset	Käyvän arvon muutokset	
Pitkäaikaiset velat	22,9	-22,9	-	-	0,0	0,0
Vuokrasopimusvelat	0,1	-0,9	1,8	0,0	-	1,1
Kokonaisvelat rahoitustoiminnoista	23,0	-23,7	1,8	-	0,0	1,1

KONSERNIN TULOS VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN (M€)

	10-12/ 2019	7-9/ 2019	4-6/ 2019	1-3/ 2019	10-12/ 2018	7-9/ 2018	4-6/ 2018	1-3/ 2018
Liikevaihto yksiköittäin								
Terveelliset elintarvikkeet	35,0	33,6	34,2	34,7	35,4	33,6	33,7	35,1
Terveelliset ainesosat	25,7	42,3	34,7	21,8	27,0	35,9	32,3	21,3
Muut toiminnot	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Toimialaryhmien väliset	-6,7	-7,0	-6,5	-7,0	-7,1	-6,7	-6,6	-7,1
Liikevaihto yhteensä	54,5	69,2	62,7	49,9	55,6	63,1	59,7	49,7
Liiketulos yksiköittäin								
Terveelliset elintarvikkeet	4,1	5,6	4,5	4,0	4,7	3,9	3,8	4,8
Terveelliset ainesosat	1,8	5,4	3,9	1,3	2,8	4,4	3,3	2,4
Muut toiminnot	-1,6	-0,3	-1,2	-0,3	-9,6	-0,5	-0,6	-2,8
Liiketulos yhteensä	4,3	10,7	7,3	5,0	-2,1	7,8	6,5	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-0,2	0,6	0,6	0,3	-0,7	-0,1	-0,1	0,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-	-	-	-	-	-	-	-
Tulos ennen veroja	4,0	11,3	7,8	5,3	-2,8	7,6	6,4	4,5
Tuloverot	-0,1	-2,3	0,6	-1,1	0,5	-1,7	-1,4	-1,1
Konsernin tulos	4,0	9,0	8,4	4,1	-2,3	5,9	5,0	3,4

TUNNUSLUKUJA

Tunnusluvut on laskettu jatkuvista toiminnoista.

	31.12.2019	31.12.2018
Liikevaihto, M€	236,3	228,2
Liikevaihdon muutos, %	3,5	-2,7
Käyttökate, M€	33,6	31,0
Vertailukelpoinen käyttökate, M€	33,6	31,3
Poistot ja arvonalennukset, M€	6,4	14,4
Liiketulos, M€	27,3	16,6
% liikevaihdosta	11,5	7,3
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	27,3	25,6
% liikevaihdosta	11,5	11,2
Tulos ennen veroja, M€	28,5	15,7
% liikevaihdosta	12,1	6,9
Oman pääoman tuotto, %	9,5	4,6
Sijoitetun pääoman tuotto ROIC, %	13,9	8,1
Korolliset rahoitusvelat kauden lopussa, M€	1,1	23,0
Korollinen nettorahoitusvelka kauden lopussa, M€	-98,6	-119,2
Omavaraisuusaste, %	87,9	81,7
Nettovelkaantumisaste, %	-36,4	-45,0
Investoinnit, M€	19,5	5,6
% liikevaihdosta	8,3	2,4
Tutkimus- ja tuotekehityskulut, M€	4,2	2,9
% liikevaihdosta	1,8	1,3
Henkilöstö keskimäärin	328	335
Tulos per osake, €	0,16	0,08
Vertailukelpoinen tulos per osake, €	0,16	0,12
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen, M€	23,3	11,5
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen per osake €	0,15	0,07
Oma pääoma per osake, €	1,72	1,68
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä kauden aikana, 1000 kpl		
Vaihto-osakkeet	125 865	125 413
Kantaosakkeet	31 480	31 917
Yhteensä	157 345	157 329
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1000 kpl		
Vaihto-osakkeet	126 112	125 763
Kantaosakkeet	31 242	31 578
Yhteensä	157 354	157 341
Osakkeiden markkina-arvo kauden lopussa, M€		
Vaihto-osakkeet	428,8	294,9
Kantaosakkeet	105,0	73,3
Yhteensä	533,8	368,2
Osakkeen kurssi kauden lopussa		
Vaihto-osakkeet	3,40	2,35
Kantaosakkeet	3,36	2,32

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden.	

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen kaavat

Liiketulos	IFRS-konsermituloslaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja, rahoitustuottoja ja-kuluja.
Liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä.	

Vertailukelpoinen liiketulos	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Liiketulos, %	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon.	

Vertailukelpoinen liiketulos, %	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liiketulos}}{\text{Vertailukelpoinen liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa vertailukelpoisen liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos + poistot ja arvonalennukset
Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja. Käyttökate on tärkeä tunnusluku kuvatessaan kuinka paljon liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään toiminnan kulut.	

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Tulos ennen veroja	IFRS-konsernilaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja
--------------------	--

Oman pääoman tuotto, % (ROE)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto mittaa tilikauden tulosta suhteutettuna omaan pääomaan. Tunnusluku kuvaa konsernin kykyä tehdä tuottoa omistajien sijoittamilla varoilla.	

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROIC)	$\frac{\text{Tilikauden tulos verojen jälkeen}}{\text{Operatiivinen kassa* + nettokäyttöpääoma} + \text{pitkäaikaiset varat}} \times 100$
	(*Operatiivinen kassa 4% liikevaihdosta)
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) on kannattavuus- tai tehokkuusaste, joka mittaa, kuinka paljon sijoittajat yrityksessä ansaitsevat sijoitetusta pääomasta.	

Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma	x 100
	Taseen loppusumma - saadut ennakot	
Omavaraisuusaste on rahoitusrakenteen tunnusluku, joka kertoo oman pääoman osuuden toimintaan sitoutuneesta pääomasta. Tunnusluku kuvaa konsernin rahoitusrakennetta.		
Nettokäyttöpääoma	Myyntisaatavat ja muut saamiset + vaihto-omaisuus	
	- ostovelat - muut velat	
Nettokäyttöpääoma mittaa yrityksen juoksevaan toimintaan sitoutuvan rahoituksen määrää ja siten myös pääoman käytön tehokkuutta.		
Korolliset nettorahoitusvelat	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja käypään arvoon	
	tulosvaikutteisesti kirjattavat likvidit rahoitusvarat	
Korolliset nettorahoitusvelat mittaa konsernin nettorahoitusvelkaa.		
Nettovelkaantumisaste, %	Korolliset rahoitusvelat	x 100
	Oma pääoma	
Velkaantumisaste kertoo, mikä on omistajien yritykseen sijoittaman oman pääoman ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen suhde. Korkea velkaantumisaste on riski-tekijä, joka saattaa rajoittaa yhtiön kasvumahdollisuuksia ja kaventaa sen taloudellista liikkumavaraa.		
Vertailukelpoinen tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos	
	+/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.		
Liiketoiminnan rahavirta per osake	Liiketoiminnan rahavirta	
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Tunnusluku kuvaa yrityksen liiketoiminnan rahavirran yhtä osaketta kohden.		
Oma pääoma per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma	
	Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	
Osakekohtainen oma pääoma kuvaa yrityksen oman pääoman yhtä osaketta kohden.		
Investoinnit	Pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinta	
	bruttomääräisenä	
Investoinnit kuvaa kokonaisinvestointien määrää.		
Osakekannan markkina-arvo	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi	
	x osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita	
Tunnusluku kuvaa konsernin osakekannan arvoa osakemarkkinoilla.		